

Ugrás előtt

Akinek két hazája van, annak egy sincs, és ez azokra is igaz, akik egy országon belül költöznek ide-oda két otthon között. Mi most úgy vagyunk – kényszerűségből, az iskolák kötelező, de egyre nehezebben indokolható nyitvatartása miatt – számkivetett budapestiek, hogy közben visszavágyunk a boldog karanténidőszak vidéki békességébe, ami bizonyára bután hangzik, de talán csak azoknak, akiknek nem volt lehetőségük valamely csendes kistelepülésen átvészelni a Covid (eddig) legsúlyosabb hónapjait.

Budapest megváltozott, amíg távol voltunk. Hogy előnyére vagy hátrányára, az még nem világos, egyelőre csak az ismeretlen aromáit ízlelgetjük. Nekem sokszor úgy tűnik, hogy türelmetlenebb lett, de lehet, hogy csak a ránk ragadt vidékiséghez képest. Mindenesetre feltűnő, hogy minden buszra jut valaki, aki nem hajlandó rendesen magára húzni a maszkot, és hogy mind megsértődik, ha figyelmeztetik rá. Mindegyik, kivétel nélkül, mintha már magukban készülnének rá, dulás-fulás közben összevágogatva a visszavágás verbális fegyvereit, hogy kéznél legyenek, ha kell. Átlagosan tehát negyven-ötven fővárosira mindenképpen jut legalább egy, aki semmilyen körülmények között nem hajlandó betartani a szabályokat, ellenben a józan ésszel, a joggal és a többséggel szemben is kész megvédeni az autonómiáját, kerül, amibe kerül. Könnyen lehet persze, hogy a közép-dunántúli végeken is hasonló a helyzet, csak éppen ott hónapok is eltelnek, amíg nemhogy negyven-ötven, de legalább négy-öt emberrel találkozunk; sokkal nehezebb összehasonlítani.

Budapestet varázstalanította kissé a járvány. Nem Karácsony Gergely és a dugók miatt. Az elmúlt tíz évből négyet a Bécsi úton, kettőt a Corvin negyedben, további négyet az Oktogonnál dolgoztam (vagy legalábbis hivatalosan ott volt a munkahelyem); közben kiépült a fonódó villamos, átépült a 4-es, 6-os villamos vonala, a parlamenti látogatóközpont építése miatt egy darabig zárva volt a rakpart, lecserélték a 3-as metró szerelvényeit, majd elkezdték felújítani a metróvonalat – egyszerűen volt részem mindenben, és őszintén, politikai elfogultság nélkül mondom, hogy a Tarlós- és a Karácsony-éra között az egyetlen különbség, hogy az utóbbiban, részben az ismétlődő karanténhullámok, részben a fölfestett új sávok miatt, könnyebb kerékpározni. Akik könnyes szemmel, meghatódva gondolnak vissza a Tarlós-időszakra, azoknak szívesen megmutatom a karvastagságú repedéseket a 4-es, 6-os „húsz évre készült” különleges(en drága) betonágyában, azokkal a pontokkal együtt, ahol hetente vagy havonta reped el a villamossín, és örömmel meghallgatom a magyarázatukat, hogy ha az előző polgármestertől alkatilag távol állt a korrupció, mint mondják, akkor mégis mi a magyarázata, hogy új, energiatakarékos 21. századi metrókocsik helyett a hatvanas években megtervezett, a kocsik közötti átjárást nem biztosító, ezért

fokozottan balesetveszélyes, ma már a fejlett világban sehol nem gyártott technológiájú orosz vonatokat vettünk, ráadásul kifejezetten magas áron. És még csak nem is azt állítom, hogy Karácsony hivatalba lépésével minden jobb lett – csak azt, hogy néhány városi helyszínnek (a Duna-partnak mindenekelőtt) esélye lett jobbá lenni.

Ötvenkét éve kisebb-nagyobb megszakításokkal Budapesten (is) élőként nem vagyok elkényeztetve, a kicsinek is tudok örülni. Annak például, hogy a XII. kerületben – igaz, a törzsekre szögezett fénymásolt papírokkal; de valahogy el kel kezdeni – legalább megpróbálják elmagyarázni, hogy miért vágnak ki tömegével látszólag teljesen egészséges fákat. Némelyik esetében nyilvánvalóan kamu az indoklás, néhol igaznak tűnik, de az mindenképpen előrelépés, hogy már ők is úgy érzik: kommunikációra vannak kötelezve velünk a hivatalukból adódóan, és ha pusztításba kezdenek, akkor előzetes magyarázattal tartoznak.

Érdeklődéssel figyelem a környéken a két fideszes expendable előkampányát is. Fürjes Balázs, a kerületi jelölt például 7+1 olyan ígérettel próbálkozik, amelyek közül legalább 6 ellentétes azzal, amit az Orbán-kormány csinál. A legszebb rögtön az első: „Védjük meg Buda zöldjét!”; őszintén drukkolok, a közelünkben ugyanis lassan minden zöldterület letarolnak Tiborcz és tettestársai különféle lakóparkprojektek részeként. Többször jeleztem már Fürjesnek, a képviselőjelölti Facebook-oldalára is felírtam, hogy várom a bátor fellépést, és szívesen ellátom őt információkkal, ház- és helyrajzi számokkal, ha esetleg még nem értesült az építkezésekről, de egyelőre nem jelentkezett; talán majd a kampányhajrában. De nagyon tetszik, az is, hogy „21. századi kórházat a budaiaknak!” (A Kút völgyiben vagy a Jánosban járt már vajon? Ki is itt a polgármester emberemlékezet óta? És ki kormányoz immár tizenkettedik éve?) A másik nagyszerű versenyző a szomszédos agglomerációban próbálkozó Menczer Tamás, aki ugyan csak gimnazista volt 2006-ban, mégis elárasztotta az internetet a nagy októberi szocialista ellenforradalommal kapcsolatos emlékeivel, nem elfelejtve minden alkalommal megjegyezni, hogy az ő politikai ébredése bizony oda datálódik (ha így van, akkor eléggé elhúzódhatott a folyamat, hiszen az első politikai ténykedése a Szijjártó-féle külügyi tárca sajtófőnöki posztjának elcsúszása volt 2015-ben, a Fideszbe pedig csak 2020-ban lépett be, ami majdnem olyan parádés ütemérzékre vall, mint Martonyi János 1988-as MSZMP-s antréja).

Amikor néha mégis lejutunk vidékre, meglepve tapasztaljuk azt a csendes beletörődést, amivel az emberek a legújabb eladott tópartrészlet elvesztését vagy a soron következő korrupciós minibotrányt fogadják. Odalenn minden olyan belterjes (mondhatni, háztáji), személyesen ismerjük a megvesztegetőket és a megvesztegetetteket is, orbáni szóhasználattal a mi kutyánk kölykei, azzal a különbséggel, hogy mi maradtunk, ahol voltunk, nekik meg kacsalábon forgó villáik nőttek ki a szemközti hegyen a NER évei alatt. Az itteni – ne szépítsük – tolvajok mind rendes emberek: vasárnap a többségük ott ül a templomban, jóban vannak a plébánossal, lehet tőlük kombájnt kölcsönözni vagy testre szabott önkormányzati döntést rendelni; kinek mire van éppen szüksége. Mindennek ára van, persze, valószínűleg annak a

pénzesőnek is, ami az elmúlt években a templomunkra hullott – majd figyelni fogom tavasszal, hogy a papunk tudja-e, kinek tartozik köszönettel az égi áldásért (régi bútorarab már, hallgatom őt egy ideje, ha a korábbi választások tapasztalataiból lehetséges következtetni, akkor nincs ok az aggodalomra: tudni fogja). Ahhoz képest, hogy a tó, ami a vidéki életünk epicentruma, leginkább egy olyan kádhoz hasonlít, amelyből kihúzták a dugót, tényleg feltűnő a nyugalom. A helyi fertő (szigorúan kis f-fel) általában úgy néz ki, mint egy mocsár a Hortobágy közepén, most viszont leginkább a kiszáradt pusztára hasonlít, víz ugyanis nyár óta nincs benne. Még egy-két hasonló év, és nem lesz a tóban sem, ami egyfelől tragédia, másfelől viszont megdöbentő lesz majd látni azt a töméntelen mennyiségű betont, amit minden más megfontolástól függetlenül, kizárólag az ellopható pénzre koncentrálnak bele-töltenek. Azt mondják, akik látták, hogy tanulságos az Aral is – nemsokára lesz majd nekünk saját mementónk, alig félórányi autóútra Budapesttől, szeretettel a klímaváltozástól, örök (?) emlékül.

Hogy van-e remény valamiféle ébredésre, azt 2021 késő őszen szinte lehetetlen megmondani. Apró biztató jelek (hamu alatt izzó paraszak) azért akadnak: például az előválasztás mindkét fordulójában hosszasan kellett sorban állnom a helyi szavazósátor előtt egy olyan sokaságban, amelyben – rácáfolva az egyébként tényleg látványos apátiára – szinte tapintható volt az elmúlt években a rendszerrel szemben felgyülemlett feszültség. Az indulatnak immár személyes célpontja is van a település korábban független, egy ideje viszont (talán a bizonyítási vágy miatt) a legvadabb ösfideszeseknél is fideszesebb polgármester személyében, aki újabban olyan ötletekkel borzolja a kedélyeket, hogy például a nyaralók vigyék haza a szemetüket – ennek megkönnyítése végett össze is szedette a kukákat a tópartról; mondjuk, idén nyaralók sem nagyon jöttek, ami a félig kiszáradt, halpusztulásokkal és algásodással sújtott tavat látva tulajdonképpen érthető, szemét viszont így is van elég, csak nem a kukákban.

Mindezzel együtt tényleg nehéz megjósolni, mennyi babér teremhet arra felé 2022-ben a Fidesznek. A kormánypárt olyan sűrű szövésű hűbéri rendszert épített ki a tó körül (is), amelyben nagyon sok ember – elsősorban a helyi gazdasági elit és annak közvetlen kiszolgálói – számára jelenthet egzisztenciális kockázatot a hatalomváltás, függetlenül attól, hogy egyébként milyen politikai iránnyal szimpatizálnának. Valahogy úgy egyébként, mint 1990-ben. Akkor nem sikerült igazán jól, két szék – vagyis a relatíve vidám barakk-szocializmus és a jól működő nyugati társadalmak – között rövid úton a pad alatt találtuk magunkat, de ebből még nem következik, hogy a mostani kísérlet is kudarcra van ítélve. Tartok tőle, hogy nekem ez lesz az utolsó rendszerváltásom – harminc év múlva, ha még élek, valószínűleg a mostaninál is sokkal kisebb lesz bennem a politika iránti bizalom. Egyszóval most vagy soha: rajtam nem fog múlni, én felkészültem az ugrásra.